

SAMOEVALVACIJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. SPLOŠNI PODATKI

a) Ime študijskega programa: Pravo

b) Stopnja študijskega programa: 3. stopnja

c) Vrsta študijskega programa: doktorski

d) Ime članice/članic, ki sodelujejo pri izvedbi študijskega programa: Pravna fakulteta

e) Podatki o skrbniku študijskega programa (ime, priimek in habilitacijski naziv): prof.dr. Aleš Galič

f) Študijsko leto: 2018/19

2. Vnesite opredeljene temeljne cilje študijskega programa in pričakovane kompetence diplomantov v obliki, kot so akreditirani. *Zapis služi izhodišču za razmislek.*

Pričakovane kompetence diplomantov doktorskega študijskega programa so:

- specializirano pravno znanje na področju izbrane teme doktorske disertacije;
- poglobljen teoretični študij tem s področja, ki se navezujejo na izbrano temo doktorske disertacije;
- spodbujanje vrednostnega sistema, ki je podlaga vseh procesov pravnega sklepanja;
- uporaba različnih metod znanstveno raziskovalnega dela;
- sposobnost uporabe različnih interpretativnih metod razlage pravnih tekstov;
- uporaba pravniškega silogizma in argumentacije;
- zmožnost učinkovitega ustnega in pisnega izražanja in komuniciranja o pravnih vsebinah;
- zmožnost temeljnega znanstvenoraziskovalnega dela in iskanja pravnih virov;
- spodbujanje družbeno odgovornega mišljenja in kritičnega odnosa do družbenih dogajanj;
- spodbujanje najvišjih standardov etike pravniškega poklica.

1

3.a. Ocenite ustreznost vsebine študijskega programa in njegovih učnih enot glede na najaktualnejše raziskave, oz. umetniške izsledke s področja programa in glede na možnosti za zaposlitev.

Doktorski študijski program ponuja študentom možnost pridobiti poglobljena znanja s številnih področij prava. Zaradi velikega števila izbirnih predmetov (58) ni potrebe po uvajanju novih. Vsi nosilci predmetov so vsako leto pozvani, da posodobijo vsebino in literaturo predmetov. Na takšen način se vsebine predmetov posodablajo in zajemajo ugotovitve aktualnih raziskav.

3.b. Na kratko povzemite ključne prednosti in pomanjkljivosti, ki izhajajo iz rezultatov študentskih anket¹.

Anketo je izpolnilo manj kot polovica študentov: 12 študentov prvega letnika od 28 vpisanih (43%) in 8 študentov drugega letnika od 20 vpisanih (40%).

Študenti prvega letnika so najboljše ocenili (večino dejavnikov z oceno 5,0) pomoč in podporo mentorja; v okviru tega sklopa je bila najnižje ocenjena (še vedno z visoko oceno 4,7) vloga mentorja pri izbiri predmetnika. Tudi študenti drugega letnika so vlogo mentorja ocenili visoko, vendar nekoliko nižje (s povprečno oceno dejavnikov 4,8); najnižje so ocenili pomoč mentorja pri pripravi znanstvenega članka (z oceno 4,7).

Kot največjo slabost študija ocenjujejo tako študenti prvega kot drugega letnika njihovo vključenost v raziskovalno skupino / program / projekt (ocena 2,5 v prvem letniku in 2,9 v drugem).

Slabo ocenjen dejavnik študija tako s strani študentov prvega kot drugega letnika je tudi »Nabor predmetov za pridobitev generičnih znanj in spretnosti je ustrezen« (ocena 3,6). Študenti prvega letnika so nizko ocenili (3,8) še dejavnik »Pridobljeno znanje v okviru organiziranih oblik študija mi bo pomagalo pri delu na doktorski disertaciji».

3.c. Ocenite, kako aktivnosti učinkujejo na uspešnost in učinkovitost študija

- i. Spremljanje populacije študentov na ravni študijskega programa (*razpis, vpis, prehodnost, povprečno število opravljanj izpitov po predmetih in po opravljenih drugih učnih enotah, opravljen obseg raziskovalnega dela po letnikih, zaključek študija*). Podatki so na voljo na Portalu UL in v študijskih informatikah članic.

2

Število razpisanih mest je že nekaj let nespremenjeno: 41. Mesta so razporejena po modulih in to razporeditev vsako leto sprejme senat PF.

Tabela 1: Število vpisanih v 1. letnik

Štud. leto	Prvič vpisani	Ponovno vpisani	Podaljšan status	SKUPAJ
2018/19	23	2	3	28
2017/18	23	3	1	27
2016/17	20	1	0	21
2015/16	19	1	1	21
2014/15	20	2	0	22

¹ Pri 1. in 2. stopnji študija: anketiranje o predmetih, splošnih vidikih študijskega procesa, o obvezni študijski praksi. Pri 3. stopnji študija: anketa po prvem in drugem letniku študija.

Tabela 2: Zaključek doktorskega študija

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Število	0	0	2	4	7	8	9	12	12	14

Število vpisanih je v zadnjih petih letih stabilno in predstavlja približno 50% razpisanih mest. Je pa v zadnjih dveh letih nekoliko naraslo število ponovno vpisanih v prvi letnik in število študentov s podaljšanim statusom. Iz podatkov o številu študentov, ki so študij zaključili, izhaja, da vsi študenti študija ne zaključijo. Veliko je tudi prošelj za podaljšanje veljavnosti teme, ker študentom v roku ne uspe zaključiti študija; v štud. letu 2018/19 je senat PF temo podaljšal 14 študentom.

Tabela 3: Prehodnost

	2018/19	2017/18	2016/17	2015/16	2014/15
1. LETNIK	28	27	21	21	22
2. LETNIK	21	20	27	12	17
3. LETNIK	17	22	8	17	22
DODATNO LETO	16	11	10	19	12
SKUPAJ	82	80	66	69	73

- ii. **Spremljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoškega procesa** (na ravni posameznih predmetov oz. učnih enot, ter medpredmetnega povezovanja, pri zagotavljanju ustrezne povezave med pričakovanimi kompetencami študentov, načinom učenja in poučevanja in načinom preverjanja in ocenjevanja znanja, glede na predvideno obremenitev študentov pri posameznem predmetu ovrednoteno s kreditnimi točkami po ECTS², glede na različne oblike študija in potrebe študentov, njihovo zavzetost za študij in pridobivanje kompetenc, itd).

Doktorski študij ima nekaj slabosti, ki jih opažamo že ves čas njegove izvedbe od uvedbe bolonjskega študija. Nekatere smo uspeli nekoliko zmanjšati, delo na drugih (predvsem zasnovi samega študija) ostaja naloga za naslednja leta. Zaradi zavedanja slabosti programa smo maja 2017 izvedli klavzuro (srečanje vseh pedagogov PF) in izmenjali mnenja in predloge za spremembe, ki pa terjajo še nadaljni razmislek. Veliko energije smo v zadnjih letih usmerjali predvsem v oblikovanje enovitega magistrskega študija, ki bo nadomestil programa prve in druge stopnje. Predlog programa smo vložili v postopek

² V kolikor rezultati študentske ankete pri predmetu pokažejo bistveno odstopanje od predvidene obremenitve s KT po ECTS, predlagamo, da dodatno ugotovite ustreznost ovrednotenja predmeta. Pri tem vam je lahko v pomoč sledeč pristop »[STUDENT WORKLOAD, TEACHING METHODS AND LEARNING OUTCOMES: THE TUNING APPROACH](#)«.

akreditacije, zato bo v naslednjih letih več časa za razmislek o prenovi doktorskega študija. Temeljne značilnosti doktorskega študijskega programa, ki se jim bo treba v bodoče bolj posvetiti, so naslednje:

Izbirni postopek

Po nekaj letih izvajanja (bolonjskega) doktorskega študijskega programa izkušnje kažejo, da del študentov na doktorskem študiju ne dosega kakovostne ravni, ki bi si jo na tej ravni študija želeli. Zato tudi del študentov študija ne zaključijo, kot izhaja iz tabele 2. Z bolonjsko reformo je doktorski študij postal množičnejši, saj je po ukinitvi znanstvenega magistrskega študija to edina možnost za pravi (»znanstveni«) podiplomski študij. Množičnost ima več negativnih učinkov: mentorje obremenjuje, da se – vsaj v zgodnejših fazah študija – ukvarjajo s kandidati, pri katerih je možnost za končanje študija majhna (kar pomeni neproduktivno izgubo energije tako za kandidate kot za mentorje), še pomembneje pa je, da množičnost na dolgi rok študij devalvira, ustvarja pritiske v smeri zniževanja meril. Ilustrativni primeri nekritičnega vpisa na doktorski študij so kandidati, ki niso zmogli dokončati starega znanstvenega magistrskega študija in so se v zameno vpisali na doktorski študij. Malo verjetno je, da bodo doktorski študij uspešno zaključili, če jim ni uspelo zaključiti niti znanstvenega magistrskega študija. Da bi bila izbira kandidatov ustrežnejša, smo jo prenesli iz komisije za doktorski študij na katedre, ki izvajajo module. Katedre in bodoči mentorji bolje poznajo kandidate, zato lahko ustrežnejše opravijo izbiro med kandidati. To se kaže kot sprememba v pravo smer. Vendar bo treba izbirnemu postopku na katedrah posvetiti še več pozornosti, da bodo res izbrani kandidati, ki so študij tudi sposobni zaključiti z doktorsko nalogo.

4

Izvedba študija – kontaktne ure

Trenutna izvedba doktorskega študija obsega relativno malo (formaliziranih) kontaktov med profesorji in doktorskimi študenti. Z izjemo skupnega predmeta za vse vpisane (Teorija prava in metodologija pravnega raziskovanja), kjer se izvedejo predavanja v polnem obsegu, se drugi predmeti izvajajo v obliki konzultacij (individualnih ali kolektivnih), pri čemer je število kontaktnih ur skromno. Fakultetni Pravilnik o podrobnejših merilih za vrednotenje pedagoškega dela namreč določa, da se za vpisanih 1 - 4 študentov na predmet izvedejo individualne konzultacije v obsegu 2 uri na študenta, če pa je na predmet vpisanih 5 – 9 študentov, pa skupinske konzultacije v obsegu do 1/3 ur predavanj. Posledica velike razdrobljenosti študija (številnih modulov) na posamične predmete vanje praviloma ni vpisanih dovolj študentov za izvedbo skupinskih konzultacij. Ta položaj je nevhvaležen tako za študente kot za profesorje.

Zasnova doktorskega študija

Doktorski študijski program je razdrobljen na 13 modulov, vsak vsebuje 3 do 4 obvezne predmete.

Moduli:

1. Civilno pravo
2. Delovno pravo in pravo socialne varnosti
3. Ekonomska analiza prava
4. Evropsko pravo
5. Gospodarsko pravo
6. Kazensko pravo
7. Kriminologija

8. Mednarodno pravo
9. Pravna zgodovina
10. Rimsko pravo
11. Teorija prava in države
12. Upravno pravo
13. Ustavno pravo

Študent poleg modula vpiše še 2 izbirna predmeta, pri čemer ima zelo veliko izbiro – izbira med kar 58 izbirnimi predmeti. Izredno veliko število modulov in izbirnih predmetov omogoča ožjo specializacijo že v okviru študija in ne le pri njegovem zaključevanju z doktorsko nalogo z določenega ožjega področja prava. Poleg tega pozitivnega vidika pa ima razdrobljenosti študija tudi slabosti. Med njimi je predvsem majhen vpis na posamične predmete, posledično majhno število kontaktnih ur in zato slaba povezanost med študenti ter med študenti in profesorji. PF bo nadaljevala s prizadevanji za spremembo takšne zasnove, vendar razprava zaenkrat ostaja v okviru Komisije za doktorski študij, saj predlogi v tej fazi še niso dovolj izdelani za širšo obravnavo in odločanje na senatu PF.

- iii. **Podpora za internacionalizacijo študija** (*priprava domačih študentov za delovanje v mednarodnem prostoru, vključevanje tujih študentov v študijski program in spremljanje internacionalizacije študijskega programa*). Podatki so na voljo na Portalu UL..

Vpis tujcev

Tabela 4: Vpisani tujci v 1. letnik doktorskega študija

Štud. leto	Vsi prvič vpisani	Od tega tujci
2018/19	23	2
2017/18	23	1
2016/17	20	3
2015/16	19	1
2014/15	20	2

V doktorski študijski program se vsako leto vpiše kakšen tujec. Vsi, razen ene študentke, so državljani držav, nastalih na območju bivše Jugoslavije. Študijski program se sicer izvaja v slovenskem jeziku, za tujce pa pedagogi izvedejo individualne konzultacije v angleščini in v angleščini tudi opravljajo izpite in izdelajo doktorsko disertacijo. Zaradi nekaj slabih izkušenj z vpisanimi tujci s šibkim znanjem angleščine, je treba v bodoče pri izbirnem postopku temu vprašanju nameniti več pozornosti.

Študijska izmenjava

Doktorski študenti se le redko odločajo za izmenjavo v tujini; v štud. letu 2018/19 se za to možnost ni odločil nihče, leto prej pa le en študent. Nizek interes za Erasmus izmenjavo je gotovo posledica dejstva, da so doktorski študenti že zaposleni in je daljšo odsotnost težje uskladiti s službenimi obveznostmi.

Tuji študenti prihajajo na izmenjavo na našo fakulteto, vendar številke niso visoke; v štud. letu 2018/19 je bil takšen le en študent.

Mednarodni doktorski seminar

Na pobudo mlajših sodelavcev fakultete bo PF v naslednjem letu organizirala mednarodni doktorski seminar z namenom združiti profesorje in doktorske študente iz različnih držav zaradi izmenjave mnenj o temah, s katerimi se ukvarjajo doktorski študenti. Seminar bo enodneven in bo potekal v angleščini. Na seminarju bodo doktorski študenti z naše fakultete in iz tujine predstavljali svoje raziskovalno delo (organizacijski odbor bo izbral eno ali dve področji), ki ga bodo v razpravi komentirali zlasti učitelji z naše fakultete, pa tudi s tujih univerz. Na ta način se bodo bolje povezali naši doktorski študenti med seboj in s profesorji, navezali stike s študenti in profesorji iz tujine ter predvsem dobili konstruktivne nasvete za svoje nadaljnje delo. Nedvomno bo to odlična izkušnja za naše študente.

- iv. **Nudnje podpore, spodbujanje študentov pri študiju** (*tutorstvo, spodbuda za mobilnost, podpora pri naboru izbirnih predmetov, vključitvi v praktično, raziskovalno, umetniško delo, projekte, naslavljanje različnih potreb študentov, itd.*).

Študent dobi ob vpisu delovnega mentorja, strokovnjaka s področja predlagane doktorske naloge. Delovni mentor sodeluje pri vpisu izbirnih predmetov, pomaga študentu pri pripravi znanstvenega članka in mu pomaga pri njegovem raziskovalnem delu oziroma pisanju doktorske naloge. V anketi študenti vlogo in pomoč mentorja ocenjujejo z najvišjimi ocenami.

- v. **Praktično usposabljanje študentov, v kolikor je del študijskega programa** (*ustreznost vsebine, obsega, organizacije prakse glede na pričakovane kompetence diplomanta, povratne informacije udeležencev, kakovost mentorstva, itd.*).

Praktično usposabljanje ni del študijskega programa.

- vi. **Spodbujanje strokovnega razvoja zaposlenih (akademsko, strokovno osebje) in sodelujočih, ki izvajajo, podpirajo študijski program** (*zagotavljanje usposabljanj, mobilnosti, spremljanje razmerja med raziskovalno in pedagoško obremenitvijo, vpliv organizacijske kulture, zadovoljstva in zavzetosti*).

Mobilnost zaposlenih

Na področju izmenjav zaposlenih številke nihajo iz leta v leto. Pri pedagogih je bilo v letu 2018/19 opaziti velik upad realiziranih Erasmus gostovanj (zgolj pet naših pedagogov od 16 prijavljenih je izmenjavo izvedlo, prav tako je k nam prišlo veliko manj tujih učiteljev). Vzroke za opisano stanje še nismo analizirali. Zadovoljivo pa je konstantno število strokovnih sodelavcev, ki opravijo Erasmus usposabljanje v tujini (kar tretjina vseh strokovnih delavcev to možnost izkoristi) – največkrat gre za petdnevno udeležbo na t.i. Erasmus Staff Week-ih na določeno temo z delovnega področja delavcev na univerzah.

Tabela 5 : Število izmenjav pedagogov in strokovnih delavcev

Študijsko leto	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Učitelji iz tujine na Erasmus gostovanju na PF UL	8	9	9	10	14	20	10
Učitelji s PF UL na Erasmus gostovanju v tujini	5	7	7	12	10	12	5
Strokovni sodelavci iz tujine na gostovanju na PF UL	2	3	6	3	4	5	2
Strokovni sodelavci s PF UL na gostovanju v tujini	1	3	5	5	6	7	7

7

Že v letu 2018 smo oddali prijavo (in bili uspešni) na razpisu »Mobilnost slovenskih visokošolskih učiteljev 2018-2021« – v okviru tega bodo lahko trimesečna pedagoška gostovanja v tujini izvedli štirje naši pedagogi; eden predvidoma še v študijskem letu 2019/20, trije pa v študijskem letu 2020/21.

Usposabljanja zaposlenih

Tudi v letu 2019 je Pravna fakulteta svoje zaposlene redno obveščala o različnih oblikah možnih izobraževanj in usposabljanj zaposlenih, ki jih organizira Univerza in druge institucije. Že dlje časa ocenjujemo, da se pedagogi premalo udeležujejo izobraževanj s področja pedagogike v visokem šolstvu (natančne evidence pa še nismo vzpostavili). Zato smo v letu 2019 posebej za pedagoge, zaposlene na PF, na fakulteti organizirali delavnico Ocenjevanje za kakovosten študij, ki jo je izvedla strokovnjakinja Centra za pedagoško izobraževanje FF UL. Fakulteta je z zunajimi izvajalci v letu 2019 tudi organizirala tečaj angleščine (tri stopnje), ki se ga udeležuje 20 zaposlenih.

³ Spremljanje zadovoljstva zaposlenih na UL.

Zagotavljanje ustrezne kadrovske strukture zaposlenih

V letu 2019 se je nadaljeval v letu 2017 začetni trend kadrovskega pomlajevanja Pravne fakultete. Eden izmed resnih problemov, s katerimi se fakulteta namreč (še vedno) sooča, je izrazito neugodno razmerje med univerzitetnimi učitelji in univerzitetnimi sodelavci. Razloge gre iskati predvsem v neprimernem (in za PF izrazito neugodnem) vrednotenju znanstvenega dela na področju pravne znanosti, kar je vplivalo na pridobivanje mladih raziskovalcev. Tako sta na fakulteti zaposlena le dva mlada raziskovalca, eden se je zaposlil v letu 2019. V zadnjem obdobju pa se je na fakulteti zaposlilo večje število mlajših sodelavcev (asistentov), kar pomeni pomemben korak v smeri vzpostavljanja bolj smiselne razmerja med univerzitetnimi učitelji in univerzitetnimi sodelavci, a stanje še vedno ni v celoti zadovoljivo.

Kljub razvoju v pozitivni smeri ostaja razmerje med številom univerzitetnih učiteljev in sodelavcev na eni strani in številom študentov (na vseh stopnjah študija) na drugi strani še vedno neugodno. To posledično vodi do izrazite obremenjenosti velikega dela učiteljev (in posledično pomanjkanje časa za večji obseg znanstvenega udejstvovanja) ter otežuje izvedbo sobotnega leta. V letu 2019 te ugodnosti znova ni izkoristil nobeden izmed univerzitetnih učiteljev. Obeti za prihodnost so glede tega prav tako slabi.

4. Na kratko ocenite doseganje temeljnih ciljev študijskega programa in kompetenc diplomanta.

Temeljni cilj doktorskega študijskega programa je izdelava doktorske disertacije, ki ima vse atribute znanstvene monografije. Doktorske naloge, s katerimi študenti zaključijo študij, so kvalitetne. Vsi študenti sicer študija ne uspejo zaključiti, kar je gotovo posledica večih dejavnikov in naloga fakulteta v bodoče je, da se jim podrobneje posveti.

5. Katere deležnike in na kakšen način ste vključili v pogovore, načrtovanje ukrepov, spremljanje njihovega uresničevanja, pripravo samoevalvacijskih poročil na ravni študijskega programa (vš učitelje in sodelavce, mentorje, študente, alumni, strokovne sodelavce, zunanje sodelavce, delodajalce (tudi v povezavi s praktičnim usposabljanjem), druge deležnike/širše okolje)?

Pri sestavi samoevalvacijskega poročila so sodelovali člani Komisije za kakovost in člani Komisije za doktorski študij.

6. Pregled realizacije ukrepov in predlogi izboljšav

Ukrepi iz predhodne samoevalvacije	Obrazložitev realizacije
Preoblikovanje doktorskega študija PF.	Ukrep ni bil realiziran, je prenešen v naslednje leto.

KLJUČNE IZBOLJŠAVE IN DOBRE PRAKSE V PRETEKLEM OBDOBJU <i>(Sem zapišite tudi ključne ukrepe, ki ste jih izvedli že tekom študijskega leta in s tem odpravili sproti identificirane slabosti)</i>			OBRAZLOŽITEV VPLIVA NA KAKOVOST	
Načrtovanje organiziranja mednarodnega doktorskega seminarja v štud.I. 2019/2020.			Študenti bodo svoje delo predstavili drugim študentom, tudi iz tujine, in nasveti domačih in tujih profesorjev jim bodo v pomoč pri izdelavi disertacije.	
KLJUČNE SLABOSTI <i>(slabosti so dejavniki znotraj organizacije*, ki negativno vplivajo na izvajanje nalog oz. doseganje ciljev organizacije)</i>	KLJUČNE NEVARNOSTI <i>(nevarnosti so dejavniki zunaj organizacije*, ki negativno vplivajo na izvajanje nalog oz. doseganje ciljev organizacije)</i>	CILJ(I) <i>(cilji so končni rezultati, ki jih želimo doseči z načrtovanimi ukrepi; cilje kvantificirajte z dveh vidikov, in sicer tako, da poveste (1) kaj/koliko in (2) do kdaj je treba doseči)</i> <i>cilj lahko zapišete tudi za ključne izzive na področjih, ki so že dobro urejena, a jih izboljšujete (npr. cilji ne izhajajo neposredno iz nevarnosti ali slabosti)</i>	PREDLOGI UKREPOV** <i>(ukrepe zapišite kot konkretne aktivnosti, ki jih je treba izvesti, da se premaknemo iz sedanjega stanja, opisanega v stolpcu Slabosti /Nevarnosti, proti želenemu stanju, opisanemu v stolpcu Cilji.</i>	ODGOVORNOST <i>(primarno odgovornost za izvedbo pripišite konkretni osebi; zapišite ime in priimek osebe ter njeno funkcijo; če je smiselno, na enak način določite tudi morebitno sekundarno odgovornost drugih oseb)</i>
Neustrezna zasnova študijskega programa.		Oblikovati bolj koherenten program, z manj moduli.	Izdelati predloge sprememb doktorskega študijskega programa.	Komisija za doktorski študij

* Dejavnik znotraj organizacije (institucije, enote, službe...) je dejavnik, na katerega imamo vpliv (npr. neustrezna organizacija dela). Po drugi strani, na dejavnik zunaj organizacije (institucije, enote, službe...) načeloma nimamo vpliva (npr. pričakovana sprememba zakonodaje). V kolikor smo v dilemi, ali gre za notranji ali zunanji dejavnik, presojamo po prevladujočem vplivu.

**V kolikor ste tekom študijskega leta že sproti izvedli številne kratkoročne ukrepe, potem se pri načrtovanju prihodnjih osredotočite na tiste ukrepe, ki naslavlajo dolgoročne cilje in na ta način zagotovite povezavo med ugotovitvami samoevalvacije posameznih vidikov smernic in načrtovanimi ukrepi.